

7200 Razgrad, Bulgaria 4 "Osam" str.

Phone/Fax: (+ 359 84) 66 10 26

e-mail: info@integrobg.orgwww.integrobg.org

Становище на Асоциация Интегро относно Доклада за България за 2026 г. и Препоръката на Съвета относно икономическите, социалните, трудовите, структурните и бюджетните политики на България

Асоциация Интегро представя настоящото становище във връзка с Доклада за България за 2026 г. ([Commission Staff Working Document 2026 Country Report – Bulgaria](#)) и Препоръката на Съвета относно икономическите, социалните, трудовите, структурните и бюджетните политики на България ([Council Recommendation on the economic, social, employment, structural and budgetary policies of Bulgaria](#)).

В Доклада за България ромската общност е изрично спомената **значително по-често**, отколкото в Препоръката на Съвета – съответно **53 пъти в работния документ и 5 пъти в препоръките**. Този количествен анализ е извършен от **Камен Макавеев, главен изследовател на Асоциация Интегро**. Разликата показва съществено несъответствие между степента, в която ромите са видими при анализа на ситуацията в страната, и степента, в която специфичните предизвикателства пред ромската общност са отразени в политическите препоръки.

Относно Доклада за България

В Доклада за България многократно са констатирани и отчетени високите нива на бедност, социално изключване, образователни неравенства и лоши жилищни условия сред ромската общност. Въпреки това **анализът остава предимно описателен и не разглежда в достатъчна степен структурните фактори, които възпроизвеждат тези неравенства**.

Липсва по-задълбочен анализ на ролята на **антиромските нагласи, антиромския расизъм и дискриминацията** като пречки пред равния достъп до образование, заетост, жилище и публични услуги. Не е отчетено в достатъчна степен и въздействието на **пространствената сегрегация и концентрацията на ромски общности в изолирани квартали**, които ограничават достъпа до качествено образование, здравеопазване, инфраструктура и възможности за икономическо развитие.

Докладът разглежда бедността основно през призмата на доходите, без да отчита в достатъчна степен **нейния многомерен характер**. За значителна част от ромските семейства бедността е съчетание от ниски доходи, лоши жилищни условия, ограничен достъп до услуги, ниско образователно равнище и ограничено участие в обществения живот. Липсва и достатъчно задълбочен анализ на **жилищната несигурност**, включително проблемите с адресната регистрация, липсата на сигурност на владението и риска от принудителни събаряния.

Недостатъчно внимание е отделено на **ромските деца**, които са сред най-засегнатите от бедността и социалното изключване групи. Не са разгледани в достатъчна степен въпросите, свързани с детската бедност, ранното детско развитие и необходимостта от интегрирана подкрепа за семействата.

Докладът не отчита достатъчно значението на **участието на ромските общности и ромските граждански организации** в разработването, изпълнението и мониторинга на политиките. Натрупаният опит на ромското гражданско общество показва, че устойчиви резултати могат да бъдат постигнати чрез активно включване и овластяване на самите общности, а не единствено чрез мерки, разработени и прилагани от институциите.

Относно Препоръката на Съвета

Ромите не са изрично посочени като целева група в направените препоръки, въпреки че в самия Доклад за България са идентифицирани като групата с най-висок риск от бедност и социално изключване и като група, изправена пред сериозни предизвикателства в образованието, заетостта, здравеопазването и жилищните условия. В същото време **Препоръка № 5 засяга повечето области, които са от ключово значение за ромското включване.**

Този подход вероятно е свързан със стремежа въпросите, свързани с ромското включване, да бъдат интегрирани в по-широки политики за уязвими и недостатъчно представени групи. Макар подобен подход да цели включването на ромските въпроси в основните политики, той създава риск **специфичните предизвикателства пред ромската общност да останат недостатъчно видими и недостатъчно адресирани.**

Ромите не са просто една от многото уязвими групи. Те продължават да бъдат общността, която е най-силно засегната от натрупването и взаимното въздействие на множество неблагоприятни фактори, включително бедност, сегрегация, дискриминация, териториална изолация и ограничен достъп до качествени публични услуги. В българския контекст липсата на изрично позоваване на ромите създава риск специфичните им проблеми да останат извън фокуса на изпълнението.

Практиката показва, че **универсалните мерки често не достигат в достатъчна степен до общности**, които едновременно са изправени пред бедност, сегрегация, дискриминация и териториална изолация.

Липсата на ясен фокус върху ромите отслабва и възможността за **проследяване на резултатите**. Така институциите могат да отчитат напредък по изпълнението на препоръката, без да е ясно дали действително се подобрява положението на общността, която е най-силно засегната от социално изключване.

В заключение може да се каже, че съществува **несъответствие между анализа в Доклада за България и формулирането на препоръките**. Докато докладът ясно идентифицира ромската общност като една от най-засегнатите групи, препоръките не съдържат достатъчно ясен сигнал към националните институции, че **преодоляването на ромското**

изключване следва да бъде сред основните приоритети при тяхното изпълнение. Това може да ограничи както ефективността на предприетите мерки, така и възможността за измерване на реалния напредък по отношение на една от най-уязвимите общности в България.

Относно участието на ромското гражданско общество в процеса на консултации

За съжаление, Асоциация Интегро не беше потърсена от нито една от съответните национални служби или институции за предоставяне на информация или експертиза при подготовката на доклада и разработването на съответните му раздели. В същото време организацията беше активно ангажирана с дейности, насочени към осигуряване на собствената ѝ оперативна устойчивост, поради което не успя да се включи по-активно в този процес.

Независимо от това бихме искали да отбележим, че като цяло подготовката на доклада не беше съпроводена с **достатъчна прозрачност, публичен обхват и информиране на заинтересованите страни**. На практика процесът на участие на гражданското общество изглежда е бил твърде ограничен. Не ни е известно за участие на представители на гражданското общество в подготовката на доклада и в още по-малка степен – за участие на представители на ромското гражданско общество.

Предвид важната роля, отредена на гражданското общество и ромските организации както в Стратегическата рамка на ЕС за ромите, така и в Препоръката на Съвета относно равенството, приобщаването и участието на ромите, **един по-структуриран, прозрачен и приобщаващ процес на консултации би допринесъл както за качеството на анализа, така и за легитимността на направените изводи и препоръки.**

Становището е изготвено от **Камен Макавеев**, главен изследовател на Асоциация Интегро.

Авторски права и използване на документа ©

*Настоящият документ представлява **авторски аналитичен материал и е обект на интелектуална собственост**. Съдържанието му не следва да бъде възпроизвеждано, разпространявано, преработвано или използвано извън целите, за които е изготвен, без изричното предварително съгласие на автора и Асоциация Интегро. При разрешено цитиране или използване на части от документа следва ясно да бъдат посочени **авторът – Камен Макавеев, и организацията – Асоциация Интегро**, както и настоящият документ като източник.*